herpy

AGAMER

Leiolepis belliana

Leiolepis belliana er en bakkelevende, dagaktiv agame fra Sørøst-Asia som graver dype huler i sandjord. Den har gule flekker på ryggen og oransje og svarte tverrbånd på sidene, og den kan bre ut sidehuden som en sommerfugl. Arten blir 40-50 cm, mest hale, lever mest av insekter og krever et tørt terrarium med dypt, gravbart bunnsubstrat, kraftig varme og UVB.

Familie: Agamidae Engelsk: Common Butterfly Lizard Tidligere navn: *Leiolepis bellii; Uromastyx belliana* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**40-50 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Savanne**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 50 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-35 °C**
Varmeplass	**35-37 °C**
Temperatur, natt	**20-25 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter og planter**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**3-8 egg**
Inkubasjon	**55-75 dager** ved 28-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Leiolepis belliana er en flattrykt, slank agame med avrundet hode, lang hale og små, kornete ryggskjell. Grunnfargen er grå til olivengrønn med avlange, lysegule flekker på ryggen som kan flyte sammen til tre lengdebånd hos unge dyr. På sidene sitter oransje og svarte tverrbånd, som er kraftigst hos hannene i hekketiden. Når dyret viser seg frem, brer det ut sidene slik at de fargede båndene står som vinger. Artsnavnet er gitt etter den britiske zoologen Thomas Bell.

Kroppslengden fra snute til kloakk er omtrent 15 cm og opptil 18 cm. Med halen måler voksne dyr minst 40 cm og store dyr omtrent 50 cm. Nyklekte unger måler omtrent 4 cm fra snute til kloakk. Begge kjønn har 13-20 lårporer på hver side, og hannene er mer fargerike enn hunnene. Arten ble beskrevet i 1827 som *Uromastyx belliana* og er en nær slektning av pigghalene. Slekten *Leiolepis* er taksonomisk komplisert. Flere arter er partenogenetiske, altså rene hunnbestander som formerer seg uten hann. *Leiolepis ocellata* ligger genetisk inne i *L. belliana*, men regnes som egen art fordi den ser annerledes ut og har et annet kromosomtall. Grensen mot *Leiolepis reevesii* er heller ikke helt skarp, og de to artene kan krysses. Den rødbåndede formen *rubritaeniata*, som tidligere ble regnet som en underart av *L. belliana*, føres nå under *L. reevesii* eller som egen art. Ved kjøp er det derfor verdt å forsikre seg om at dyret er riktig bestemt.

Dyret er sky og flykter ned i hulen ved den minste forstyrrelse. Det passer best for en holder som vil observere et aktivt dyr som graver og soler seg, og ikke vil håndtere det.

Utbredelse og leveområde

Leiolepis belliana lever i Sørøst-Asia: Thailand, Myanmar, Kambodsja og Vietnam, Malaysia og på Sumatra og Bangka i Indonesia. Angivelser fra Laos og India er usikre og regnes ikke med.

> **Naturlig utbredelse:** Thailand, Myanmar (Burma), Kambodsja, Vietnam, Malaysia og Indonesia.

LEVEOMRÅDE

Utbredelsesområdet har tropisk monsunklima med en regntid og en tørketid. Arten lever i åpne, solrike og varme områder med veldrenert, sandholdig jord: lave, flate strekninger med spredte gresstuster, kokospalmer og kystvegetasjon, ofte nær kysten og langs elver der det er avsatt løs jord, men også på dyrket og ryddet land og langs sandete skogstier. Dyrene graver huler som i gjennomsnitt er 30 cm dype og 70 cm lange, enkelte opptil 75 cm dype. Hulen er ofte formet som et Y der hver gren ender i en åpning, slik at dyret alltid har en fluktvei, og det kan være blindganger. Det samme dyret bruker den samme hulen om og om igjen. Hulen er også et sted å overnatte, søke ly mot vær og brann og legge egg. Om natten lukker dyret inngangen med den flate kroppen sin.

Dyrene soler seg på jordhauger, drivtømmer, stubber og åpen jord. Midt på dagen blir jorden i de lave hulene så varm at dyrene holder seg ute av dem. De er sky og flykter ned i hulen ved liten forstyrrelse. En hann og en hunn deler ofte hule, og i tørketiden trekker dyrene seg inn i hulene.

Stell

TERRARIET

Et par må ha et terrarium på minst 120 × 60 × 50 cm (lengde × bredde × høyde). Gulvarealet er viktigst, for arten er bakkelevende, men høyden må rumme et dypt bunnsubstrat. Et enkelt dyr kan klare seg med 90 × 45 × 45 cm, men husk at det dype bunnsubstratet tar en del av høyden.

Bunnsubstratet skal være minst 20 cm dypt, gjerne mer, og bestå av en blanding av sand og gjødselfri hagejord, slik at hulene holder. Det nederste laget skal være svakt fuktig, resten tørt. Legg flate steiner, kork og røtter, slik at dyret har solplasser og skjul, og fest dem slik at de ikke kan graves under og velte. Ventilasjonen må være god, og lokket må kunne låses, for dyrene er raske og sky.

TEMPERATUR

Solplassen skal ha en overflatetemperatur på 35-37 °C. Følg med på dyrets atferd, og juster deretter. Luften i den varme enden er 30-35 °C, og den kjølige enden er 26-29 °C. Om natten faller temperaturen til 20-25 °C.

Dyret må alltid kunne søke vekk fra varmen, ned i bunnsubstratet eller inn i et skjul. Bruk halogenspotter eller keramiske varmeelementer med gitter foran og en termostat. Mål med digitale termometre og et infrarødt termometer, og kontroller solplassen jevnlig. Et dyr som hele tiden søker skjul fra varmen, har det for varmt, og et dyr som ikke soler seg, har det for kaldt.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 30-50 %, og terrariet skal være tørt. Spraying er vanligvis ikke nødvendig, unntatt i svært tørre omgivelser. Dyret skal ha en skål med friskt vann, stor nok til å bade i. Dyret drikker mye, så skålen må fylles daglig. Bunnsubstratet må ikke være vått, for det gir mugg.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler seg i åpent landskap, så den trenger kraftig lys og UVB. Bruk et rør eller en LED på 6.500 K over hele terrariet og et T5 HO UVB-rør på 10-12 % over solplassen. Ferguson-sonen er ikke fastlagt for arten; sone 3 er et anslag for en øgle som soler seg i åpent landskap. Kontroller avstanden med en UV-måler, og bytt rørene etter produsentens anvisning. Lyset skal være på 10-12 timer om dagen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Leiolepis belliana spiser mest insekter, men også planter. I naturen tas gresshopper, billelarver, sommerfugler og krabber, og dyrene spiser også gress og andre planter. Gi sirisser, kakerlakker, melormer og superormer, og tilby mørkegrønne blader som løvetann, kålblader og sennepsgrønt samt blomster. Frukt gis bare lite. Salat har nesten ingen næring og unngås.

Unger og voksne fôres hver dag. Gi det dyret spiser på ca. 10 minutter. Dryss insektene med kalk ved hver fôring og med et multivitamin med D3 én gang i uken. Variér fôret, for dyret kan være kresent.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Dyret er sky og raskt og flykter ned i en hule når noe beveger seg. Det tåler håndtering dårlig. I naturen er dyrene monogame og deler hule med en partner.

Dyrene kan holdes enkeltvis eller parvis. To hanner må aldri settes sammen, for de kjemper, og to hunner av samme størrelse går som regel godt sammen. Gi rikelig med solplasser og skjul, og sett nye dyr i karantene.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Begge kjønn har lårporer, så de kan ikke brukes til å skille kjønnene fra hverandre. Hannene er mer fargerike, særlig på flankene i hekketiden, da de har 7-9 oransjerøde og svartblå tverrbånd. Når arten blir kjønnsmoden, er ikke dokumentert; til avl brukes dyr fra 2-årsalderen. En hunn må være fullt utvokst og i god hold før paring, for egglegging tapper henne for kalk og krefter.

PARRING

Dyrene hekker om sommeren, i varm og tørr årstid. Hannene kjemper ved å sirkle rundt hverandre og vise de fargede flankene. Et par er monogamt og deler hule. Om en kjølig hvileperiode fremmer avlen, er ikke dokumentert. Hold paret sammen så lenge det går fredelig, for arten lever i par.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger 3-8 egg per kull i en hule i det varme, tørre været. Gi hunnen mulighet til å grave en hule i minst 30 cm dypt, fuktig bunnsubstrat i terrariets varme ende. En hunn uten egnet sted kan holde tilbake eggene, og det er livsfarlig.

INKUBASJON

Inkubasjonen er ikke dokumentert for arten. 28-30 °C og omtrent 55-75 dager er et anslag ut fra andre egglegende agamer. Grav eggene forsiktig opp uten å vende dem, og legg dem i fuktet vermikulitt i en lukket boks i en rugemaskin med termostat. Om arten har temperaturavhengig kjønnsbestemmelse, vites ikke.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene blir passet av foreldrene i hulen i noen måneder før de graver egne huler. I terrariet flyttes de til et eget terrarium med dypt bunnsubstrat og mange skjul. Fôr dem daglig med små insekter, dryss med kalk, og gi UVB. Unger vokser raskt, og for lite kalk og UVB gir beinskjørhet.

Helse og vanlige feil

De fleste problemer skyldes feil i oppsettet: for lite varme, for lite UVB, for tykt eller vått bunnsubstrat og for ensidig fôr. De typiske problemene er:

- Beinskjørhet (metabolsk beinsykdom) ved for lite UVB og kalk. Gi UVB og kalkdryssede insekter.
- Uttørking hvis vann ikke er tilgjengelig. Gi friskt vann daglig.
- Tarmstopp ved inntak av løs sand i store mengder; bruk en blanding med jord som holder hulene.
- Mage-tarm-sykdommer og parasitter, særlig hos nyinnkjøpte dyr. Få en avføringsprøve undersøkt.
- Eggleggingsvansker hos hunner uten egnet gravesubstrat.

- Hudproblemer ved for vått bunnsubstrat.

Kontakt en veterinær ved sløvhet, appetittløshet eller problemer med hudskifte.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.